

JØRUND HASSEL

Gudbrandsdalsveien 227B,
2619 Lillehammer
Tlf. 977 37140

Lillehammer, den 05.03.2023

Til
Finansdepartementet
Akersgata 40,
Postboks 8008, dep
0030 Oslo
E-post: postmottak@fin.dep.no

Høringssvar:

NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem

Deres ref: 21/6023

Svarfrist, 15 april 2023

Et helhetlig skattesystem

Dette dokumentet inneholder:

- 01. Høring og forholdet til demokratiet, side **01**
- 02. Skatteutvalgets sammensetning, side **02**
- 03. Er den norske modellen død? Side **03**
- 04. Skatteutvalget setter grupper opp mot hverandre, side **05**
- 05. Om skattesystemet, side **07**
- 06. Kommentarer til enkelte skatteforslag, side **07**
 - 01.1 Selskapsskatt, side **07**
 - 06.2 Eiendomsskatt, side **08**
 - 06.3 Skatt på klimautslipp, og helse- og miljøskadelige aktiviteter, side **08**
 - 06.4 Formueskatt, arveavgift, overskuddsflytting og exit-skatt, side **09**
- 07. Skatt fra første krone, side **10**
- 08. Skatt på delvis utleie av egen bolig, side **11**
- 09. Skatt på fritidsbolig, side **12**
- 10. Grunnrenteskatt, side **12**
- 11. Avslutning, side **12**

01. Høring og forholdet til demokratiet

Ved offentlige høringer generelt, registrerer man at disse foregår kun digitalt, hvor høringsdokumentene legges ut nettet.

Den 05. januar 2023 er det et innslag på NRK Dagsrevyen hvor det opplyses at nesten 4 av 10 nordmenn har problemer med digitale tjenester i hverdagen, og hvor mange av den grunn opplever et digitalt utenforskap. Undersøkelsen viser videre at mange unge – som oftest de med lese-, skrive- og regnevansker, samt mange eldre dominerer denne gruppen. Med en befolkning, hvor det er registrert at om lag 11% av befolkningen er fattige, kan det også være mange som er ikke-digitale av økonomiske grunner.

De representerer et demokratisk problem at alle - som etter Grunnloven har stemmerett - ikke har muligheten til å påvirke beslutningsprosessene gjennom en slik heldigitaliseringen. Det reiser spørsmålsteget om beslutningsgrunnlaget i sakene avgjøres på en slik måte at har demokratisk legitimitet? Dette gjelder også for rapporten «Et helhetlig skattesystem».

Konklusjon;

Digitaliseringen i det offentlige har gått altfor langt sett i forhold til menneskerettigheter. Det offentlige mangler en helhetlig informasjonsstrategi. Dette må det gjøres noe med!

02. Skatteutvalgets sammensetning

Hvor representativ i forhold til befolkningssammensetningen er skatteutvalget som har arbeidet frem rapporten om «Et helhetlig skattesystem»? Ifølge gitte opplysninger har utvalget bestått av 8 professorer, 1 advokat, 1 forskningsdirektør, og en førsteamanuensis.

Et så ensidig sammensatt utvalg kan vanskelig tilegnes legitimitet, noe som tilsier at rapporten bør skrinlegges! Personer med tilnærmelsesvis samme utdanning, inntektsnivå, samme stammespråk, og kanskje samme vennekrets/omgangsmiljøer – står ofte veldig fjernt fra der hvor majoriteten av befolkningen er.

EØS-avtalen, markedsstyringen (New Public Management-styring), og markedsliberalistiske politikere, har over tid skapt en slags «nikke-/ neie-isme» hvor majoriteten av befolkningen ikke blir lyttet til. Et slags tilskuerdemokrati hvor man må ta imot det man får, med et fravær av deltakerdemokrati hvor det er mulig å påvirke de beslutningene som fattes.

Befolkningen manipuleres generelt av ord som «ekspertutvalg» når nye utredninger skal foretas, og det er dårlig skjult at det ikke foregår mye vennskapskorupsjon (partikorrupsjon) når offentlige styrer, råd og utvalg blir utpekt/ nedsatt.

Hvem er «ekspert» på fattigdom, og det å leve under EUs fattigdomsgrenser, blant 11 utvalsmedlemmer som antas lønnsmessig i snitt å ligge mellom 800 000 og 1 200 000 i årsinntekt?

Dette ses opp mot det faktum at trolig majoriteten av dagens unge møter et jobbmarked med lave stillingsbrøker (ofte ufrivillig deltid), midlertidige

ansettelser, tilfeldige småjobber via vikar- eller bemanningsbyråer, tilfeldige småjobber som ringe-/ tilkallingsvikar, tilfeldige jobber som fordeles via jobbapper, eller at arbeidstakere presses til å opprette enkeltmannsforetak o.l. Vi har fått et løsarbeidersamfunn for arbeidstakere i ikke-akademiske yrker. Det vil i tillegg si lønninger som det for veldig mange ikke er mulig å leve av.

En konklusjon er dermed at skatteutvalgets rapport er skrevet av høyt lønnede, for høyt lønnede og markedskreftene/ kapitalkreftene, og hvor arbeiderklassen, trygdede og uføre marginaliseres i et slags utenforskap.

Utvalgets rapport – i sum – fremstår ikke som et virkemiddel til å minske forskjellene i samfunnet, hvilket er oppgitt til å være et prioritert politisk mål. Det omfattes i tillegg av FNs bærekraftsmål nr 3 (oversatt til norsk), hvor det heter at Norge skal arbeide for «å redusere ulikhet i og imellom land».

En måte å lese skatteutvalgets rapport på er at forskjellene bevisst skal øke - spesielt for gruppen trygdede og uføre – i form av økt skatt på for de med høyere pensjoner (straffe de som har innbetalt høye pensjonsinnskudd), forhøyet moms og skatt på primærbolig.

Konklusjon;

Skatteutvalgets sammensetning tilsier at rapporten ikke bør tillegges vekt.

03. Er den norske modellen (den nordiske modellen) død?

Den norske modellen innebærer at arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, sammen med det offentlige tar et samfunnsansvar, gjennomfører velferdsreformer, skatte- og avgiftssystemer mv - som ivaretar alle i samfunnet.

Nå vi ser alle de som flytter familiemedlemmer ut av landet, og overfører verdier dit for å unngå skatt – så er det et brudd med forutsetningene med den norske modellen.

Løsarbeidersamfunnet viser at den norske modellen (også kalt den nordiske modellen) i realiteten er død i hvert fall personer med inntekter lavere enn stortingsrepresentanters-/ statsråders lønnsnivå.

Denne modellen er ødelagt av markedsstyringen, EUs tjenstedirektiv og EUs vikarbyrådirektiv – ved siden av utvidelsene i Schengen-avtalen. Nå er det «markedet» som styrer – hvor arbeidstakere og underleverandører settes opp i en konkurranse mot hverandre – hvor den som levere tjenesten raskest mulig, på de dårligste lønns- og arbeidsvilkårene vinner anbudene.

At den nordiske modellen må anses som å være mer eller mindre død kjennetegnes gjennom tariffoppgjørene, og hvor lønnsoppgjørene for det meste skjer ved prosentvise økninger fremfor bruk av kronetillegg. Dermed øker lønnsforskjellene drastisk fra år til år. I den grad den norske modellen fortsatt eksisterer, er det i tilfelle for dem som sitter rundt forhandlingsbordet ved tariffoppgjørene, og som oftest har lønninger på nivå med en statsråd eller

høyere. Med prosentvise oppgjør – oppnår disse inntektsgruppene så høye årlig lønnsøkninger - at de får betydelig reallønnsvekst selv om rentene, strømpriser, matvarepriser, gebyrer mv øker.

Et eksempel på hvor skjev inntektsutviklingen kan slå ut:
Det er gjort beregninger som tilsier at prisstigningen i 2023 blir på 4,8%.
La oss da ta utgangspunktet i tariffoppgjøret da ender på 5% som generell økning (frontfag).

En minstepensjonist, med lav sats, vil med 5% økning på sin pensjon få **8 651** kroner mer å leve for i 2023 ($173\,025 \text{ kr} \times 5\% = 8\,651,25$ kroner).

En bussjåfør, uten fagbrev og begynnerlønn, vil med 5% lønnsøkning - få **20 892** kroner mer å leve for i 2023 ($417\,840 \text{ kr} \times 5\% = 20\,892$ kroner).

En statsråd, vil med 5% lønnsøkning - få **75 950** kroner mer å leve for i 2023 ($1\,518\,999 \text{ kr} \times 5\% = 75\,949,95$ kroner)

Slik fungerer den norske modellen i dag.

Ovennevnte reiser et spørsmål om habilitet blant de som sitter og skal samarbeide om «den norske modellen»? De på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden (de aller fleste), og de som sitter i regjering har det til felles at de har et ganske likt eller høyere lønnsnivå (lønnsnivå tilsvarende statsråder eller høyere).

Og kommer det til arbeidskonflikter (streik) – ser vi at personer på grovt sett samme lønnsnivå som statsråder – fremtvinger tvungen lønnsnemd. Dermed opprettholdes det lønns-, skatte- og avgiftssystemene som skaper slike drastiske forskjeller på lønnsøkninger som eksemplet med bussjåføren og statsrådene nevnt over.

På toppen av dette kommer EU og legger føringer på at «den norske modellen» skal dø ut. I tilknytning til finanskrisen kom EuroPluss-pakten – en pakt Norge ikke juridisk er forpliktet til følge – så ser vi at EuroPluss-paktens intensjoner følges. EuroPluss-pakten ble opprettet i den hensikt at bankene ikke skulle kollapse i tilknytning til finanskrisen i 2009. Prinsippene i denne paktens er at prisene skal stige mer enn lønningene, og hvor de med høye lønninger likevel får mer igjen enn den økte prisstigningen.

Nytt pensjonssystem ble innført med lovnad om at det skulle bli slutt på å underregulere pensjoner. Beregningene fra Teknisk beregningsutvalg (TBU), som benyttes ved inntektsoppgjørene (TBU), har kommet frem til at pensjonistene har vært inntektstaperne de siste ti årene. I perioden 2013-2022 økte pensjonene i nitt 2,4% per år, mens prisene økte i snitt med 2,7%. Når prisene stiger mer enn pensjonen, svekkes kjøpekraften. Pensjonistene har med det tapt 0,3% i kjøpekraft hvert år de siste ti årene, mens lønntakere har fått en årlig realvekst på 0,4%.

Skatte- og avgiftssystemet må i tillegg ses i sammenheng med norske husholdningers gjeld, fordi landet siden begynnelsen på 1980-tallet har ført en boligpolitikk helt uten kontroll. Ifølge Boliglånsundersøkelsen til Finanstilsynet, presentert i februar 2021, har nordmenn en samlet gjeld på 338 prosent av årsinntekten sin. Det er urovekkende, spesielt i en tid hvor rentene på lån øker. Og hvor gjelden generelt er høyere enn mange land vi sammenligner oss med.

Konklusjon;

Skal befolkningen ha tillit til det norske lønns-, skatte- og avgiftssystemet, er det avgjørende å gjenreise «den norske modellen» - med økt likeverd som formål. Mennesker som ikke lever på arv og akademiske avlønninger har også krav på et verdig liv og inntekt.

Rapporten fra skatteutvalget, som omhandler skatter- og avgifter hører derfor hjemme i trepartssamarbeidet. Det er å håpe at den havner der – og at rapporten ses i sammenheng med lønssystemene og får et mer balansert og riktig innhold mellom befolkningsgrupper.

04. Skatteutvalget setter grupper opp mot hverandre

Skatteutvalget legger opp til at skattereglene for pensjon bør innrettes slik at de motiverer til å arbeide lenger, og at det skal bli mer gunstig å kombinere pensjon med arbeidsinntekt (arbeidslinja).

Det fremstår som uheldig at mange av dem som er syke, eller er blitt uføre (ofte på grunn av hard arbeidsbelastning over tid), og/ eller at funksjonshemmet risikerer å forbli i en fattigdomstilværelse og som rettferdiggjøres gjennom «arbeidslinja». Dette handler anstendighet og retten til et verdig liv for alle – et mål som i de senere årene er blitt fortrent til fordel for å belønne de som er friske.

Skatteutvalget forslår videre at «skatt på arbeid» skal reduseres med 40 milliarder kroner. Dette bortfallet av inntekter til staten - fra arbeidsinntekt - foreslås dekket inn gjennom skatte- og avgiftsskjerpelser som vil ramme de trygdete (pensjonister) og uføre. Skatteutvalget foreslår å:

- Fjerne den lave momssatsen, og hvor varer og tjenester som har hatt momsfratak skal underlegges en generell momssats på 25% (det gjelder varer og tjenester som mat, kollektivtransport, kultur, idrett mv).

Moms er en flat beskatning - som rammer de med dårligst økonomi mest - og fremstår som usosial og urettferdig, spesielt om den innføres full moms på livsviktige behov som mat, transport mv.

- Innføre beskatning av primærboligen (forslaget innebærer en fiktiv leieverdi på 1% av formuesverdien, med en skattesats på 22%). Det kommer i tillegg til den kommunale eiendomsskatten som skatteutvalget foreslår å videreføre.

- At de med midlere/høyere pensjoner skal få økt skatt.

Det skal med andre ord straffe seg å ha spart opp/ innbetalt til gode pensjonsordninger for dem som har hatt til hensikt å sikre seg en god pensjonstilværelse.

«Bo trygt hjemme-reformen», som innebærer at eldre skal bli boende lengre hjemme før de kan komme inn på institusjon, innebærer at alle må betale mer skatt for å bo lengre hjemme i egen bolig.

Skatteutvalget foreslår at et arbeidsfradrag skal gis på lønns- og næringsinntekt, men ikke på trygdeinntekter. Utvalget foreslår et maksimalt fradrag på 55 000 kroner, og at en slik ordning dermed vil redusere skatten på arbeidsinntekter.

I en tid hvor hjemmekontor og annen teknologi tas i bruk – kan dette bidra til å forsterke forskjellene i samfunnet.

Ordet «arbeidsfradrag» bør kanskje få et annet navn – og som omfatter trygdede også?

Sentraliseringer, ekstra kostnader knyttet til bompenger, parkering, behov for helsetjenester, økte energipriser, vedlikehold av boliger mv – påfører trygdede og andre ekstra kostnader – kostnader som tar en stadig større andel av trygdeytelsene, og som i liten eller ingen grad kompenseres for på annen måte. Slike forhold berettiger økte fradragsmuligheter.

Ovennevnte kan ikke leses på annen måte enn at det handler om å sette grupper opp mot hverandre. Det vil si yrkesaktive mot eldre (uten helse- og omsorgsforsikringer).

Dersom utvalgets anbefalinger blir tatt til følge, vil det tilsvarende ramme dagens arbeidstakere som er fremtidige pensjonister. De aller fleste blir trygdet en dag.

Beregningene fra Teknisk beregningsutvalg (TBU), som benyttes ved inntektsoppgjørene (TBU), har kommet frem til at pensjonistene har vært inntektstaperne de siste ti årene.

I perioden 2013-2022 økte pensjonene i nitt 2,4% per år, mens prisene økte i snitt med 2,7%. Når prisene stiger mer enn pensjonen, svekkes kjøpekraften. Pensjonistene har med det tapt 0,3% i kjøpekraft hvert år de siste ti årene, mens lønnstakere har fått en årlig realvekst på 0,4%. Det forteller mye om skjevheten i inntektsutviklingen. Det var jo nettopp for å hindre slike skjevheter at dagens trygdede har bidratt til oppbygging av Folkerygdfondet, og senere oljefondet.

Konklusjon;

Det bør også være flere gode argumenter for at trygdede må komme inn under en eller annen form for «arbeidsfradrag». Slike fradrag har man i andre land – slik jeg leser opplysningene til skatteutvalget.

05. Om skattesystemet

Skatteutvalgets rapport bærer preg av mange enkeltforslag, hvilket betyr at det foreslås ikke en omlegging av hele skatte- og avgiftssystemet. Det burde man kanskje gjort i den hensikt å øke tilliten til skattesystemet. Rapportens navn «et helhetlig skattesystem» blir dermed noe misvisende.

Det er viktig at man arbeider for et skattesystem som folket kan ha tillitt til. De senere årenes omtale av skattetriksing (eksempelvis private barnehager), skatteplanlegging, skatteflukt, skatteunndragelser, vise næringer med romslige avskrivningsmuligheter, tilnærmelsesvis nullskatt for enkelte, og bruk av skatteparadis – med mer eller mindre hemmelige kontoer (etablert med medvirkning fra banker) er eksempler som undergraver skattemoralen. I tillegg kommer den ene av EUs fire friheter – med fri flyt av «kapital».

Skattereformen fra 1992 er basert på et skatteforlik, og som har favorisert de med høye inntekter og formuer, og muliggjort ovennevnte «huller» i skattesystemet. Det maner ikke akkurat til tillit, og det viser at politikere har sviktet sin oppgave om mest mulig rettferdig skattesystem som fungerer mest mulig likt for alle.

Samlet sett bærer forslagene fra Skatteutvalget preg av å favorisere de med de høyeste inntektene og de største formuene – det vil si å forsterke effekten av regjeringskameratene Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkepartis 8 år med store skatte- og avgiftslettelser til de 1-5% rikeste. Det er i strid med forutsetningene til Arbeiderpartiet-/ Senterparti-regjeringen (Hurdalsplattformen), og nasjonalbudsjettet for 2023, hvor det skulle prioriteres skattelettelser for de inntekter under 750 000 kroner pr år.

Konklusjon;

Det er politikernes ansvar å ta hånd om et skattesystem som hele befolkningen kan ha tillit til. Det er et stykke vei å gå før man har nådd det målet.

06. Kommentarer til enkelte skatteforslag

06.1 Selskapsskatt

Skatteutvalget foreslår at selskapsskatten skal forbli uendret. I 2013 var den på 28% - og er gradvis satt ned til 22%.

I flere kommuner opplever man at kommunal eiendomsskatt på næringseiendommer generelt er gunstigere på eiendomsskatt på boliger. Enkelte av disse har skjedd parallelt med nedjusteringen av selskapsskatten slik det er opplyst.

Det er åpenbart at enkelte har kommet meget godt ut av disse ordningene, og som på uheldigvis har favorisert de som er begunstiget til å kunne ta ut høye utbytter fra næringsvirksomhetene.

Konklusjon;

Det bør vurderes å sette en høyere selskapsskatt (eksempelvis 24%)

06.2 Eiendomsskatt

Det vises til pkt 3 (over) og overskriften «Et eksempel på hvor skjev inntektsutviklingen kan slå ut».

Eiendomsskatten rammer sosialt veldig skjevt, fordi den normalt fastsettes ut fra prissetting på antall kvadratmeter boareal, og ikke ut fra inntekt/ betalingsevne/ formue. Ved bortfall av partner, og man blir alene, blir prisen høy om man sitter igjen med bolig med stort boareal og høye bokostnader. Prismessig er det ofte for dyrt å selge/ flytte, fordi leiligheter som regel er mye dyrere enn hva man får igjen bolig (aldersvennlige boliger).

Konklusjon;

Eiendomsskatten rammer så skjevt at det bør utarbeides en nasjonal veileder for fastsetting av eiendomsskatt i kommunene, og hvor beboeres betalingsevne kan bli bedre ivaretatt.

06.3 Skatt på klimautslipp, og helse- og miljøskadelige aktiviteter

Dette systemet høres forlokkende ut, men rammer sosialt veldig skjevt. Vi ser at de rikeste fortsatt benytter privatfly, fly osv – akkurat som før, mens økte kostnader medfører at de med lavere inntekter må redusere sin aktiviteter og innkjøp, og de med dårligst økonomi har ofte ikke økonomi til å skaffe de midlene/ tingene som bidrar til mindre utslipp (eksempelvis som etterisolering av hus, alternativ oppvarming av hus som gir mindre utslipp osv). Klimakampen handler på denne måten mye om klasse.

Det er skapt en forestilling om at det finnes «null-utslipp», blant annet på elbiler og mye annet som går på strøm.

En OECD-rapport fra 2020 konkluderer slik: Elbiler reduserer utslippet av gasser og partikler fra forbrenning, men ikke de partiklene som ikke stammer fra forbrenning. Dette er en glemt kilde til forurensing, som må tas hensyn til (produksjonsforurensing, bremsesøv, svevestøv, dekkslitasje, asfaltslitasje, giftstoffer fra batterier ved deponering mv m.m).

Ser man på hvor mye strøm elbiler krever i land med kalde årstider – og hvor mye av kraftproduksjonen skjer ved hjelp av kullkraft og gass i mange land – er det totalt sett neppe noen miljøgevinst av betydning i det hele tatt.

Skatteutvalget foreslår videre å avskaffe tax-free-ordningen.

FNs klimamål, nr 13 – om å stoppe klimautfordringene – gjennom det grønne skiftet fremstår som urealistisk på mange områder. Så lenge markedskreftene jager på profitt, og styrer det grønne skifte, skaper det bare nye behov som i sum neppe bidrar til å stoppe klimautfordringene. Det svekker tilliten til målet

om å stoppe klimautfordringene. Det grønne skifte kan bare lykkes gjennom en omforent dugnad og felles forståelse.

Konklusjon;

Tax-free-ordningen kan med fordel sløyfes. De som har råd til å reise/ og ikke nødvendigvis bidrar mest for å stoppe klimaendringene på denne måten, trenger ikke belønnes med tax-free-ordning etter endt reise.

Skatt på klimautslipp og det som gir helseutfordringer må fremstå som et sosialt rettferdig system, uten mer eller mindre falsk markedsføring om null-utslipp, og hvor man setter inn tiltak/ hjelpeordninger til de med dårligst økonomi - og som i mangel på økonomi bidrar med mer klimautslipp enn de som har økonomi til å sette inn miljøtiltak.

06.4 Formueskatt, arveavgift, overskuddsflytting og exit-skatt

EØS-avtalen har medført at vi har fått et slags mesterskap i hvilken regjering som kan selge flest lønnsomme virksomheter ut av landet – med det resultat at overskuddet tas ut av landet og ikke re-investeres i nye arbeidsplasser i Norge.

I tillegg er de blitt en underholdning i mediene – med å fortelle hvem av de rike som flytter verdier/ formuer ut av landet, og hvem som driver systematisk omgåelse av skattesystemet (eksempelvis som John Fredriksen).

Det vises til pkt 3 over, med påstand om at den norske modellen er død? Selv om Norge bidrar med å skaffe virksomhetseiere og aksjonærer høyt utdannet arbeidskraft, bygge ut infrastruktur (kraftforsyning, transportsystemer, kommunikasjonssystemer mv), og et trygt land å drive forretninger og virksomheter i, med kort vei til beslutningstakere, så er de mange rikfolk som ikke vil bidra og innordne seg til det norske systemet. De vil verken dele eller fordele, eller bidra). De flykter fra sin del av samfunnsansvaret.

Unnskyldningen for skatteflukt er at beskatning på eiendom og aksjer har steget de seneste årene – selv om de samme personene har fått store skatte- og avgiftslettelser fra regjeringskameratene Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti gjennom 8 år. Noe Arbeiderpartiet-/ Senterparti-regjeringen forsøker å stramme noe inn på jf Hurdalserklæringen.

Samtidig får mange av disse rike svært gunstig tilgang på Norges ressurser, og til å beslaglegge areal til næringsformål – som begrenser allemannsretten (eksempelvis fiskemerder, gruvedrift mv). Næringsaktivitet som kan bidra med mye klimautslipp og annen forurensning. Eksempelvis forringer fiskemerder for lokalbefolkningen til å høste fra havet som følge av utslipp.

Det erkjennes at formueskatten kan i noen tilfeller slå uheldig ut. Det er ikke uten grunn at OECD anbefaler at skatt på arv har en bedre effekt enn skatt på

formue. En slik løsning med økt skatt på arv - gir økt beskatning av formue som en person selv ikke har skaffet il veie, og mindre skatt på formue ervervet gjennom egeninnsats.

Det viktigste er at muligheten til å unndra seg skatt - ved at en eller flere familiemedlemmer oppholder seg i Sveits og andre steder i perioder - må bringes til opphør!

Å innføre en form for kildeskatt på formuer som flyttes ut av landet, som minst oppveier for tap av formueskatt kan være en løsning? Skatteflukt, eller exit-skatt, er form for gjenoppliving av fordeler som adelsstanden hadde i tidligere tider, og må stoppes på en eller annen måte.

Tilsvarende bør det innføres en form for kildeskatt for de verdiene som utenlandsboende tar ut av landet i form av utbytter fra Norge. Å innføre en form for kildeskatt på overskuddflytting - er også viktig å innføre ovenfor flernasjonale konsern. Eksempelvis som fra kraftbørsselskapet Euronext/ Nasdaq, som tjener grovt på kraft produsert i Norge - som det norske folket eier i felleskap gjennom kommuner, fylker og den norske stat. Eller oppdrettsbaroner som driver med forurensende oppdrettsanlegg langs norske kysten, og i stor grad benytter billig utenlandsk arbeidskraft på oppdrettsanleggene/ transporttjenester, og driver sin virksomhet i Norge fra utlandet.

Tilsvarende gjelder for flernasjonale konsern, eksempelvis de som driver med helse- og omsorgstjenester, eller selskaper som Google, Facebook m.fl. Denne kildeskatten bør tilsvare den skatten de måtte ha betalt om de hadde vært bosatt i Norge.

En slik løsning kan også bidra til å bremse på det høye antallet av oppkjøp av norske virksomheter og eiendommer fra utlandet. Og ikke minst for å sette en stopper for betalinger til lavskattelend (skatteparadis).

Et medieoppslag opplyste for kort tid siden at rundt 10 000 eiendommer i Norge kjenner man identiteten på eieren/ eierne.

Konklusjon;

Skattesystemet bør i økende grad skattlegge arv, og noe mindre på formueskatt.

Ulike former for kildeskatt bør oppveie for tapte skatteinntekter fra dem som søker skatteunndragelser ved flytting/ opphold i utlandet – men hvor inntekter hentes fra Norge.

Innslagspunktet for arveavgift må vurderes ut fra at det skal ha en utjamnende effekt, og slik at hull for triksing for å unngå arveavgift tettes.

Det at rederiskatteordningen foreslås opphevet av skatteutvalget støttes!

07. Skatt fra første krone

Skatteutvalget foreslår at frikort grensen gjøres om til et ungdomskort for personer under 20 år, og slik at skatteyttere over 20 (eller eldre) betaler skatt fra første krone.

Hensikten er at skatteyttere over 20 år, med inntekt, skal bidra med å betale skatt og ikke tilpasser seg frikortgrensen for å unngå å betale skatt.

Med det nye pensjonssystemet – hvor faren er stor for at mange kan ende opp mer eller mindre som minstepensjonist – er stor. Derfor er det viktig å se sammenhengen mellom innbetaling av trygdeavgift - og opparbeidelse av pensjonsrettigheter.

I samsvar med EØS-lovens krav om ensartethet (art 105), og innføring av tjenestedirektivet (2009), er arbeidstakere i ikke-akademiske yrker – som nevnt i pkt 02 - i meget stor grad henvist til midlertidige ansettelser, lave stillingsbrøker/ deltid, tilfeldige småjobber som ringe- og/ eller tilkallingsvikar, eller tilfeldige småjobber via vikar- eller bemanningsbyrå, tilfeldige jobber via jobbapper, eller at enkelte blir tvunget til å opprette enkeltmannsforetak for å få seg en jobb blitt meget utbredt. Det setter store begrensninger på opparbeidelse av pensjonsrettigheter. Siden mange jobboppdrag går til utenlandske selskaper og utenlandske arbeidstakere (som betaler lavere skatt enn norske arbeidstakere) – gir ovennevnte i sum lavere skatteinngang til det offentlige enn hva man så for seg da Folketrygden ble opprettet. Det bør bekymre for fremtiden for velferdsstatens tjenester.

Konklusjon;

Det å sikre gode pensjonsordninger – for alle – må ses på som en viktig prioritering, herunder å sikre skatteinngangen til dekking av gode offentlige tjenester, må være en prioritert oppgave.

08. Skatt på delvis utleie av egen bolig

Utleiemarkedet på bolig er mange steder kommet helt ute av kontroll, og hvor mange med lav inntekt/ lite oppsparte midler, og som ikke er i stand til å skaffe seg egen bolig - utsettes for et regelrett flåeri på utleiemarkedet. Tilsvarende gjelder for studenter. Det gir lite rom for sparing til egen bolig for mange.

Skatteutvalget foreslår en botidsmodell, hvor gevinst på delvis utleie av egen bolig skal skattlegges forholdsmessig ut fra botid.

Mangel på utleieboliger/ bo objekter gjør at prisene bare stiger og stiger, delvis styrt av etter hvert meget egenrådige bolighaier (eksempelvis eiendomsmagnater som Ivar Tollefsen), som får øket sine posisjoner gjennom dagens system (kjøper om mer og mer).

Det offentlige må intensivere bygging av studentboliger – i den hensikt å få prisene på utleie boliger ned, samtidig med at boligmarkedet må under en viss form for kontroll.

Før tuktet kapitalkreftene arbeiderklassen med straff, i dag holdes arbeiderklassen nede gjennom å være forgjeldet i boliglån.

Konklusjon;

Skatt på delvis utleie av egen bolig tiltres, men må følges opp med tiltak som hindrer økte press på utleiepriser generelt.

Det offentlige må ta et langt større ansvar på boligmarkedet.

09. Skatt på fritidsbolig

Skatteutvalget foreslår at fritidsboliger beskattes etter et nytt verdsettelsessystem - som er under utvikling. Videre foreslår utvalget at utleie av egen fritidsbolig skal være skattepliktig inntekt, og at skattefritaket ved salg av fritidsbolig oppheves.

Konklusjon;

Skatteutvalgets forslag støttes.

10. Grunnrenteskatt

Grunnrenteskatter bør generelt benyttes langt mer enn hva tilfellet er i dag. Først og fremst for å beskytte nasjonens verdier mot oppkjøp (imperialisme).

Kraftskatteutvalget anbefalte også i sin tid økt bruk av grunnrenteskatt (NOU 2019:16).

Det er anbefalt grunnrenteskatter på havbruk, vindkraft og fiskeri (oppdrett). Om bruk av grunnrente er det skrevet, sitat: «Grunnrente fra stedbundne ressurser kan skattlegges med høye skattesatser uten at det påvirker hvilke investeringer som er lønnsomme».

Ifølge NVE eier utenlandske selskaper om lag 61,7% av vindkraftverkene i Norge, hvorav flere av dem eies fra skatteparadis (også norske). Det viser bare behovet for innføring av grunnrentebeskatning. Det er også avdekket null-skatt i enkelte av disse vindkraftselskapene.

Bjerkreim vindkraftverk i Rogaland fikk eksempelvis 511 millioner kroner i støtte av Enova AS - bare for det ene anlegget på Høg-Jæren – under dekke av der grønne skiftet. Ifølge proff.no har de ikke betalt en krone i skatt.

Konklusjon;

Grunnrentebeskatning må anvendes i langt større grad enn i dag.

Utenlandske selskaper som tar ut utbytte i skatteparadis, bør i det minste kunne få nullet ut den tildelte konsesjonen, og hvor selskapet tilbakeføres til staten vederlagsfritt. Det handler om økonomisk kriminalitet.

11. Avslutning

Ovennevnte gir uttrykk for noen av de viktigste punktene som bør følges.

Imidlertid er skatteutvalgets sammensetning – og mange av de konklusjonene de fremmer – tilpasset inntektsgrupper som ligger langt over hva de fleste har mulighet til å kunne oppnå. Aller helst bør rapporten underkjennes. En

eventuell slik underkjennelse bør ikke gå på bekostning av å starte arbeider med å etablere et mer rettferdig skattesystem som folke kan få tillit til.

Det som skuffer meg mest – er alle de ikke-digitale/ ikke-digitale nok – som møter store begrensninger i å kunne ytre seg i et så viktig spørsmål av samfunnsmessig stor betydning.

Lillehammer, den 05.03.2023

.....

Jørund Hassel